

SKURUPS KOMMUN
kansli@skurup.se

2023-06-12

1 (23)

Dnr SI 2022:7016

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning av
gymnasiesärskolan vid Nils Holgerssongymnasiet i
Skurup i Skurups kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av gymnasiesärskolan vid Nils Holgerssongymnasiet i Skurup avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fem områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i *hög utsträckning*, i *flera delar* eller i *låg utsträckning*. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid gymnasiesärskolan vid Nils Holgerssongymnasiet i Skurup i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i *flera delar* skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ser till att all personal kan delta i skolenhetens kompetensutveckling och försäkrar sig om att det sker ett kollegialt lärande som ger avtryck på undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i *flera delar* elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna fortsätter att utveckla metoder för att tydliggöra syftet för eleverna på lektionerna och dess arbetsmoment samt att lektionerna innehåller en avslutande del som ger möjlighet till repetition och utvärdering kopplat till syftet.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Skolan arbetar i *flera delar* för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn bör vidareutveckla samverkan mellan lärare och studie- och yrkesvägledare i syfte att ge eleverna ytterligare förutsättningar att bli delaktiga och kunna bidra till utveckling i yrkes- och samhällsliv.

Bedömning och betyg

Skolan bedriver i *flera delar* ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge alla lärare möjlighet att samverka i bedömningsfrågor.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i *hög utsträckning* skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 19 januari 2024 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till Skolinspektionen.Lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2022:7016) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 4, 5, 9 - 10 §§, 2 kap. 9 - 10 och 34 §§, 4 kap. 4–7 §§, 18 kap. 2-3, 8, 17, 19 a och 22 §§ och 19 kap. 15 § skollagen (2010:800).

Läroplan för gymnasiesärskolan (GySär13), 1 Skolans värdegrund och uppgifter, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper och 2.6 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i *flera delar* skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande: Granskningen visar att rektorn följer upp skolans resultat samt analyserar och genomför förbättringsåtgärder i syfte att skapa en god grund för utveckling av undervisningen. Dessutom visar granskningen att rektorns organisation i flera avseenden bidrar till att eleverna möter en tillgänglig lärmiljö och möjliggör för flexibilitet i elevernas utbildning. Rektorn har god kännedom om vilken kompetens som behövs för att undervisa på skolan och ger flertalet av lärarna och övrig personal kompetensutveckling och stöd utifrån profession men samtlig personal kan inte delta i den kompetensutveckling som ges.

Uppföljning, analys och förbättringsåtgärder

Granskningen visar att rektorn följer upp skolans resultat. Av intervju med lärare, elevhälsa och rektorn samt av inkommen dokumentation framgår att rektorn följer upp elevernas studieresultat, elevernas arbetsplatsförlagt lärande (apl), elevernas upplevelse av trygghet, närvaro samt elevernas sysselsättning efter avslutad skolgång. Uppföljningen sker bland annat genom skolans anpassade lärplattform där rektorn följer kunskapsresultat men också via enkäter, verksamhetsbesök, medarbetarsamtal och rektors deltagande i vissa möten och forum. Exempelvis har rektorn klasskonferenser en gång per termin där rektorn diskuterar med berörd personal elevernas apl, elevernas kunskapsresultat och sociala utveckling samt vilket stöd som eventuellt måste sättas in på individnivå. Däremot framkommer det i intervju med lärare och elevhälsa att rektorn inte lika systematiskt följer upp elevernas progression. Av intervju med lärare samt tillförordnad rektor framgår att det är skolans

specialpedagog som ansvarar för att följa elevernas progression, däremot säger specialpedagogen att denna del av uppföljningen för tillfället är vilande.

Granskningen visar vidare att rektorn analyserar skolans resultat och genomför förbättringsåtgärder i syfte att skapa god grund för utveckling av undervisningen. Rektorn skapar sig en bild av undervisningens genomförande och personalens förutsättningar genom till exempel regelbundna möten med personal och elevhälsan, medarbetarsamtal samt lektionsbesök och sätter dessa delar och skolans resultat i relation till varandra. I samtliga intervjuer med personal och rektorn framkommer tydligt att elevhälsans arbete har utvecklats och att elevhälsan är en viktig länk mellan lärarna och rektorn i syfte att ge rektorn en bred bild av undervisningens genomförande. Rektorn har genom analysarbete identifierat både styrkor och utvecklingsbehov kopplat till utbildningens syfte. Delar som fungerar väldigt väl, enligt rektorn, är elevernas upplevelse av god trygghet och elevernas möjlighet att uttrycka sina åsikter samt att eleverna visar stort hänsynstagande till andra individer. Likaså att skolan har ett gott och aktivt arbete med övergångar och samverkan med olika aktörer inför framtida liv, även om apl och övergångar till olika verksamheter, enligt rektor och lärare, är en utmaning. Utvecklingsbehov som identifierats är undervisnings upplägg och innehåll samt betyg och bedömning. I intervju med lärare, elevassistenter, elevhälsa, rektorn och i inkommen dokumentation framkommer att utifrån rektorns analys har förbättringsåtgärder vidtagits. Exempelvis har rektorn och personalen tillsammans med närliggande universitet genomfört en fortbildning för all personal i syfte att höja kvaliteten på undervisningen. Samverkan med universitetet är avslutad och rektorn har fortsatt utvecklingsarbetet genom att personal nu går utbildningen Specialpedagogik för lärande. Denna insats har som syfte att höja den generella nivån inom specialpedagogik och är ett sätt att vidareutveckla undervisningen. Därtill har rektorn vidtagit förbättringsåtgärder inom betyg och bedömning. Skolans specialpedagog har ett riktat uppdrag att utveckla lärarnas arbete med betyg och bedömning. Detta sker genom styrda forum under läsåret, vilket ska leda till att eleverna tydligt vet på vilka grunder de är bedömda och betygsatta.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorns organisation i flera avseenden bidrar till att eleverna möter en tillgänglig lärmiljö och möjliggör för flexibilitet i elevernas utbildning. Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att rektorns organisation ger förutsättningar att sätta samma en utbildning som gynnar elevernas utveckling och skolan ger eleverna olika möjligheter till flexibel läsning. Exempelvis finns det en elev som samläser kurser från gymnasieskolans ämnesplan. Det finns även möjlighet för eleverna att läsa kurser från gymnasieskolan inom sin grupp, likaså en kombination av

nationellt och individuellt program inom gymnasiesärskolan. Rektorn berättar att personalen är delaktiga i tjänstefördelningen så att lärarna och övrig personals kompetens tas tillvara och stödjer eleverna på bästa sätt. Av intervju med skolans personal framgår att rektorn tillsammans med personalen arbetar med skolans miljö utifrån fysiskt, socialt och pedagogiskt perspektiv. Rektorn har medvetet skapat en ny miljö för raster där eleverna har fått tillgång till aktiviteter såsom biljard och dart för att gynna elevernas sociala utveckling samt erbjuder frukost till samtliga elever för att gynna det sociala perspektivet. I intervju med personal och rektorn framkommer behov av mer närliggande grupprum till klassrummen och utökning av lokaler har skett. Likaså har rektorn genom kommunens centrala specialpedagog kartlagt den fysiska miljön i de teoretiska lokalerna och förändringar har gjorts därefter, exempelvis ommöblering. Rektorn beskriver också att lärarna under ledning av rektorn har arbetat med pedagogiska strategier genom visuellt stöd, tydlig struktur och elevanpassade scheman och att dessa strategier ska finnas i samtliga lärmiljöer, vilket är ett fortsatt pågående arbete.

Rektorn har god kännedom om vilken kompetens som behövs för att undervisa på skolan och ger flertalet av lärarna och övrig personal kompetensutveckling och stöd utifrån profession men samtlig personal kan inte delta i den kompetensutveckling som ges. Av intervju med elevassistenter, lärare, elevhälsan och rektorn framgår att rektorn följer upp personalens behov av kompetensutveckling och stöd, både för enskilda medarbetare men även för organisationen som helhet, genom medarbetarsamtal samt genom tidigare kartläggning som är gjord av rektorn och skolans specialpedagog tillsammans med ett universitet. För elevassistenter finns ett riktat forum för handledning i sin yrkesroll, vilket leds av rektorn. Därutöver uppmuntras lärare att utbilda sig till speciallärare med inriktning utvecklingsstörning med stöd från rektorn och huvudmannen i form av tid för studier, vilket det finns lärare som gör vid Skolinspektions granskning. Av inskickad dokumentation framgår att rektorn i sin analys av undervisningen har sett att arbetet med att få eleverna delaktiga och inkluderade i sitt lärande behöver fördjupas och att lärarna behöver utveckla undervisningens upplägg, innehåll och arbetsformer efter elevernas skiftande behov och förutsättningar. Kompetensutveckling har därför getts inom inkludering och delaktighet, strategier för undervisning och lärande kopplat till Specialpedagogik för lärande under läsåret 2022/2023. Däremot framgår av intervjuer att inte alla lärare kan delta i dessa fortbildningsinsatser och således får inte alla lärare det stöd som behövs för att de på ett bra sätt ska kunna genomföra och vidareutveckla undervisningen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ser till att all personal kan delta i skolenhetens kompetensutveckling och försäkras om att det sker ett kollegialt lärande som ger avtryck på undervisningen.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn har god kännedom om vilken kompetens som behövs för att undervisa på skolan och ger flertalet av lärarna och övrig personal kompetensutveckling och stöd utifrån profession men all personal kan inte delta i skolenhetens kompetensutveckling och således inte lära av varandra.

Av 2 kap. 9-10 §§ skollagen framgår att rektorn har ansvar för att leda och samordna det pedagogiska arbetet på skolenheten. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Det framgår även av läroplanen att rektorn som pedagogisk ledare och chef över lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn har ett särskilt ansvar för att lärare och annan personal får möjligheter till den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjlighet att dela med sig av sin kunskap samt lära av varandra för att utveckla utbildningen.¹

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att organisera så att all personal ges möjlighet att delta i den kompetensutveckling som är riktad mot skolenheten i syfte att höja undervisningens kvalitet. I arbetet bör rektorn på ett mer strukturerat sätt följa upp det kollegiala lärandet som sker i olika forum, kring undervisningens upplägg, innehåll och arbetsformer samt betyg och bedömning, för att försäkra sig om att det kollegiala lärandet också ger avtryck i undervisningen. Detta kan till exempel ske genom att rektorn gör regelbundna klassrumsobservationer som har fokus på specifika områden som tidigare har varit uppe för diskussion i kollegiet. Ett annat sätt är att organisera för återkommande auskultationer mellan lärarna med fokus på specifika områden samt med strukturerad återkoppling till rektorn.

Undervisning

¹ 1 Förordning (SKOLF5 2010:2039) om läroplan för gymnasiesärskolan (GySär13) 2.6 Rektorns ansvar.

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 §, 18 kap. 2 och 8 §§ skollagen.
4 kap. 1 a § gymnasieförordningen (2010:2039).
GySär13, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Utbildningsval - arbete och samhällsliv och 2.6 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar *i flera delar* elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande: Granskningen visar att undervisningen som genomförs är varierad och stimulerande. Undervisningen och dess arbetsuppgifter är hanterbara och meningsfulla för eleverna. Lärarna använder till stor del olika hjälpmedel, metoder och strategier för att stödja eleverna i undervisningen. Vidare visar granskningen att undervisningen till övervägande del är strukturerad och eleverna ges möjligheter att lära och utforska tillsammans i kombination med individanpassningar. Dock visar granskningen att undervisningen i flera avseenden saknar ett tydligt syfte och avslut på lektionerna.

Varierad och stimulerad undervisning

Granskningen visar att undervisningen som genomförs är varierad och stimulerande. Undervisningen består av olika typer av uppgifter och aktiviteter som skapar god balans och variation mellan teoretiska och praktiska inslag. Av samtliga intervjuer med elever och personal framgår att eleverna arbetar med olika uppgifter, praktiska och teoretiska, som är anpassade efter elevernas behov och förutsättningar. Exempelvis arbetar eleverna med arbetsområdet pengar på olika sätt och på olika nivåer genom att några elever undersöker priser på varor medan andra elever arbetar med pengar utifrån arbetsblad och arbetsböcker utifrån individuella behov. Eleverna berättar att lärarna ibland kan ge samma uppgift till alla elever i vissa ämnen, men att lärarna i slutet av lektionerna stämmer av om en uppgift varit för svår eller för enkel. Vid flertalet av Skolinspektionens observationer syns att lärarna anpassar undervisningen efter respektive elevs förmåga. Exempelvis får elever tillsammans med läraren fördela praktiska arbetsuppgifter mellan sig. Eleverna får både olika typer av uppgifter och omfånget av uppgifter skiljer sig åt, vilket leder till att eleverna bidrar utifrån sina förutsättningar i skolarbetet.

Undervisningen och dess arbetsuppgifter är hanterbara och meningsfulla för eleverna eftersom eleverna bibehåller fokus under lektionerna. Lärarna beskriver att de tydliggör och förbereder eleverna noga för att eleverna ska veta vad som förväntas utföras, vilket lärarna säger leder till ökad motivation hos eleverna. Därtill berättar

både elever och lärare att lärarna har förflyttat ett teoretiskt ämne till verkstaden och kopplar nu undervisningen till elevernas intresse och vardagliga händelser vilket har ökat elevernas motivation för ämnet. Både lärare och elevassistenter beskriver att de utmanar eleverna genom olika uppgifter med mer eller mindre stöd, men säger också att relationen mellan elev och lärare är avgörande för hur mycket de kan utmana i kombination med elevens dagsform.

Lärarna använder till stor del olika hjälpmedel, metoder och strategier för att stödja eleverna i undervisningen. Av samtliga intervjuer med elever och personal samt vid observationer framkommer att eleverna ges lärarstöd med syfte att stödja eleverna i sin utveckling. Exempelvis stödjer lärare under en lektionsobservation en elev genom att skriva elevens reflektioner från dagens lektion så att eleven kan använda sin energi till att formulera sina tankar. Lärare och elevassistenter använder olika strategier och metoder för att få eleverna att förstå vad de ska arbeta med, komma igång med skolarbete och bibehålla engagemang. Exempelvis ger personalen ytterligare beskrivningar och förklaringar om man som elev har svårt att komma igång med skolarbetet, vilket sker både enskilt och i grupp. Under Skolinspektionens observationer följer personalen även upp hur elevernas arbete går genom att stämma av de checklistor med arbetsuppgifter som finns upprättade i vissa undervisningsmiljöer samt ställer följdfrågor som ska leda till att eleven kommer vidare i sin kunskapsutveckling. Av intervju med lärare, elevassistenter, elevhälsan och rektorn framgår att det finns tillgång till hjälpmedel och det sker samtal om hur det aktiva lärarstödet ska ges liksom användandet av hjälpmedel. Skolan har tillgång till digitala verktyg, taktila hjälpmedel, tidshjälpmedel, skärmar och hörselkåpor. Enligt elevassistenterna använder till exempel några elever inläsningstjänst för litteratur, funktionerna röstinmatning och lyssna på texter samt nyttjar hörlurar och skärmar utifrån behov. Under Skolinspektionens observationer används hjälpmedel i begränsad omfattning och elevassistenterna berättar att eleverna ofta inte vill använda hjälpmedel samt att de måste pusha eleverna till att nyttja de hjälpmedel som finns. Vidare berättar elevassistenterna att personalgruppen har samtal om hur det aktiva lärarstödet ska ges i förhållande till ökad självständighet samt ger varandra tips om hjälpmedel som varit framgångsrika hos elever. Lärare berättar också att det förs diskussioner kring aktivt lärarstöd, men det framkommer även att lärare upplever att möjligheten till dessa samtal är olika beroende på personalens tjänstgöringsgrad. Rektorn beskriver dock att skolans specialpedagog har samtal med personalen om hur stödet kan utformas och att eleverna behöver olika typ av stöd både i undervisningen och i andra miljöer. Därutöver har rektorn regelbundna samtal med elevassistenterna kopplat till deras roll och aktivt lärarstöd, både gällande undervisningen på skolan men även under apl. Exempelvis beskriver rektorn att samtal sker gällande elevassistentens

uppdrag att handleda och stödja elevernas läroprocesser under apl. Vidare handlar samtalen om personalens delaktighet på arbetsplatsen i förhållande till att lita på elevens förmåga, att hitta en balans hur man som elevassistent kan vara närvarande men även att ta ett steg tillbaka.

Strukturerad undervisning

Granskningen visar att undervisningen till övervägande del är strukturerad. Undervisningen innehåller olika delmoment och aktiviteter som ger ett sammanhängande flöde, både över skoldagen och under enskilda lektioner. I intervju med elever och personal på skolan framkommer att genomgång av veckans respektive skoldagens innehåll sker varje morgon och detta följer en bestämd struktur. Eleverna beskriver att det är tydligt för dem hur lektioner ska börja, vad de ska arbeta med och hur lektionen ska avslutas. Lärarna och elevassistenterna beskriver att lektionerna alltid börjar med en gemensam genomgång för att därefter övergå till arbete i grupp eller enskilt, vilket även framkommer i elevintervju och vid flertalet av Skolinspektionens observationer. Exempelvis skriver läraren upp hålltider för lektionens olika moment och i vissa fall även vilken elev som ska ansvara för en viss uppgift. Dock framkommer det under Skolinspektionens lektionsobservationer att det finns delmoment och aktiviteter som inte hänger ihop med övrigt innehåll på lektionerna vilket således inte främjar undervisningens syfte. Exempelvis håller en elev en muntlig presentation i början av en lektion med efterföljande samtal i elevgruppen kring presentationen. Därefter övergår lektionen till valbara individuella uppgifter vars innehåll inte har koppling till inledningen av lektionen.

Eleverna ges möjligheter att lära och utforska tillsammans i kombination med individanpassningar. Av intervju med elever och personal samt observationstillfälle och inskickad dokumentation framgår att eleverna ges möjlighet att arbeta i olika gruppkonstellationer beroende på programinriktning, ämne, kurs och ålder. Exempelvis under ett observationstillfälle arbetar eleverna med ett tema som berör kärlek, relationer och internet där eleverna utifrån sina förutsättningar lär med och av varandra. Eleverna fick två bestämda frågor att reflektera kring för att därefter dela med sig av sina tankar i en mindre grupp. Sedan avslutas övningen med ett gemensamt samtal i helklass. Eleverna berättar att de ofta arbetar tillsammans med arbetsuppgifter när de är hos djuren. Skolan har även prövat att flera elever har sitt arbetsplatsförlagda lärande på samma arbetsplats i syfte att öka elevernas trygghet på arbetsplatsen men även att eleverna lär av varandra.

Granskningen visar att undervisningen i flera avseenden saknar ett tydligt syfte och avslut på lektionerna. Av intervju med elever, lärare och elevassistenter framgår att

lärarna berättar om vilka moment som ingår under lektioner och apl utifrån respektive kurs och lärare ställer frågor till eleverna kring *varför ska vi göra detta?* Eleverna berättar att lärarna kopplar undervisningens syfte till deras framtid. Exempelvis berättar eleverna att de går i skolan för att få en utbildning som leder till arbete med fokus på att kunna ta ansvar för sig själv och sin ekonomi. Skolan har goda rutiner och metoder för att förbereda eleverna för apl samt skapar förutsättningar för handledare att ta emot och handleda eleverna. Exempelvis skriver eleverna ett brev inför första tillfället där de beskriver sina styrkor, men också vilket stöd de behöver på arbetsplatsen. Likaså ger mentorn information om elevernas förmågor och förutsättningar samt planerar och följer upp elevens apl genom ett nära samarbete med handledaren. Rektorn beskriver att lärarna är på god väg i arbetet med att synliggöra syftet med undervisningen och lektionerna för eleverna och det är ett område som skolan arbetar med genom skolans specialpedagog. Enligt rektorn är skolans lektionsstruktur en del i arbetet och lärarna måste förstå vikten av varför strukturen ska användas. Elevassistenter berättar att eleverna ibland avslutar dagen med att skriva vad de lärt sig. Dock framkommer det i intervju med elever, lärare och elevassistenter att utvärdering av lektion inte sker utifrån lektionens syfte utan snarare som en utvärdering om vad har fungerat mer eller mindre bra samt vilka arbetsmoment som varit lätta respektive svåra. Därtill framgår det av lärarintervju att vissa anser att syftet med lektionerna inte behöver presenteras då elevernas fokus är framtida yrke. Vid flertalet av Skolinspektionens observationer framkommer inte syftet med lektionerna och således sker ingen utvärdering kopplat till vad eleverna lärt sig.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer

Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna fortsätter att utveckla metoder för att tydliggöra syftet med lektionerna för eleverna och dess arbetsmoment samt att lektionerna innehåller en avslutande del som ger möjlighet till repetition och utvärdering kopplat till syftet.

Skolinspektionens granskning visar att flertalet av lektionerna saknar ett tydligt syfte. Till viss del tydliggör lärarna arbetsmoment för eleverna men flertalet av lektionernas moment saknar syfte som förklaras för eleverna samt en sammanfattande avslutning med utvärdering kopplat till syftet. Det leder till att det finns en ökad risk att eleverna inte får ett sammanhang av undervisningen och att motivationen kan minska hos eleverna.

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att hänsyn i utbildningen ska tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. Vidare framgår av 3 kap. 2 § skollagen att alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Enligt läroplanen för gymnasiesärskolan ska skolan ge eleverna möjligheter att få överblick och sammanhang. Eleverna ska få möjlighet att reflektera över sina erfarenheter och tillämpa sina kunskaper och lärarna ska utgå från den enskilda elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.² Av Skolverkets allmänna råd om Betyg framgår att läraren tolkar det centrala innehållet utifrån syftet. När läraren planerar undervisningen kan de olika delarna av det centrala innehållet få olika mycket utrymme och kombineras på olika sätt utifrån ämnets eller kursens syfte.³ Vidare framgår av Skolverkets publikation *Så använder du ämnesplaner* att läraren gör professionella tolkningar och didaktiska val om hur det centrala innehållet ska behandlas på bästa sätt. Det ingår i lärarens professionella yrkeskunnande att avgöra hur det centrala innehållet kan ta form i olika undervisningsgrupper. Det är en central uppgift för lärare att planera och leda undervisningen med ett tydligt mål i sikte, men samtidigt ha beredskap för att ompröva, ändra och anpassa undervisningen beroende på hur den fungerar i den aktuella elevgruppen eller för enskilda elever. För lärarens lektioner, moment eller arbetsområden kan det vara meningsfullt att tala om mål som inte är så omfattande, det vill säga mål för det som läraren vill att eleverna ska lära sig och utveckla utifrån hur syftet och kursens centrala innehåll omsätts i undervisningen.⁴ Enligt Skolinspektionens granskning av undervisning i grundsärskolan är ett sätt att konkretisera syftet med lektionen att läraren gör kopplingar till elevens vardag eller framtida liv och på så sätt förklarar användbarheten det eleven ska lära sig. På så vis kopplas innehållet kursplanen till såväl den aktuella situationen som till framtiden vilket skapar både sammanhang och motivation för eleven.⁵

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tillsammans med lärare och specialpedagog fortsätter att utveckla arbetet med undervisningen på så sätt att lektionerna innehåller en tydlig introduktion där syftet med lektionen och dess

² Förordningen (SKOLFS 2010:2039) om läroplan för gymnasiesärskolan (GySär13), 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 kunskaper.

³ Skolverkets allmänna råd med kommentarer (2022) *Betyg och prövning* s. 8.

⁴ Skolverket (2022) *Så använder du ämnesplaner*, s 8-9.

⁵ Skolinspektionen (2020), *Undervisningen i grundsärskolan med särskilt fokus på årskurserna 6-9*, s. 15.

arbetsmoment tydliggörs. Likaså att lektionen innehåller en sammanfattande avslutning vilket medverkar till att befästa elevernas nya kunskaper och kan ge eleverna möjlighet att utvärdera lektionen. När det gäller syftet med lektionens olika moment eller aktiviteter är det viktigt att läraren inte bara har tydliggjort syftet för sig själv utan det måste även vara tydligt för eleverna. Läraren behöver därmed på ett kortfattat och för eleverna lättförståeligt sätt förmedla vad eleverna ska lära sig under lektionerna och vilka kunskaper som det är tänkt att läraren ska utveckla. Det handlar om att läraren behöver bryta ner målen i läroplan och i ämnesplaner till en nivå som är konkret och tillgänglig för eleverna utifrån elevernas behov och förutsättningar. På motsvarande sätt behöver varje lektion få en avslutning där läraren sammanfattar lektionens innehåll och relaterar eller återknyter till syftet med lektionen eller arbetsområdet. Även en avslutning kan genomföras på olika sätt och med olika syfte. Ett syfte med avslutning av en lektion kan vara att öka elevernas medvetenhet kring var de befinner sig i sitt lärande.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

1 kap. 4–5 och 10 §§, 3 kap. 2 §, 5 kap. 3 §, 6 kap. 6–8 §§, 18 kap. 2–3 och 19 a §§ skollagen.

GySär13, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Ansvar och inflytande, 2.4 Utbildningsval - arbete och samhällsliv och 2.6 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i *flera delar* för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande: Granskningen visar att personalen bedriver ett mycket aktivt arbete för att eleverna ska känna sig trygga, där social gemenskap utanför undervisningsgruppen ingår. Vidare visar granskningen att lärarna planerar undervisningen så att elever får förutsättningar till aktiv deltagande i yrkes- och samhällslivet men att studie- och yrkesvägledarens kompetens inte nyttjas i det planerade arbetet.

Trygghet i sociala sammanhang

Granskningen visar att personalen bedriver ett mycket aktivt arbete för att eleverna ska känna sig trygga, där social gemenskap utanför undervisningsgruppen ingår. Av intervju med skolans personal kartläggs elevernas trivsel och trygghet genom trygghetsenkät, samtal under mentorstiden, hälsosamtal samt spontana dialoger i vardagen mellan elev och vuxna. Resultaten av kartläggningarna analyseras av

skolledning och personal för att synliggöra om det finns behov av insatser för att stärka eleverna som självständiga individer även kopplat till tryggheten i sociala sammanhang. I intervjuer med elever, lärare, elevassistenter, elevhälsan och rektorn samt av inkommen dokumentation framkommer exempel på insatser för att öka tryggheten i sociala sammanhang såsom ökad vuxennärvaro. Därutöver har skolan utifrån önskemål från eleverna ordnat en lokal där eleverna erbjuds rastaktiviteter, bland annat biljard och dart med vuxennärvaro i syfte att gynna den sociala gemenskapen. Av inskickad dokumentation och av intervju med elevhälsan framgår att skolan identifierat att ett fåtal elever i höstas inte visste vilka vuxna de skulle vända sig till på skolan om man som elev behövde hjälp i sociala situationer samt att det fanns elever på skolområdet som man var rädd för. Elevhälsan och övriga personal på skolan har arbetat aktivt med att öka tryggheten inom dessa områden. Exempelvis har kuratorstjänsten utökats samt har samtal skett på mentorstid med förtydligande information gällande vilka eleverna ska vända sig till om de upplever otrygghet. I intervju med elever framkommer att de nu vet vem de ska vända sig till och att de känner sig trygga på skolan. Av intervju med elever och personal framgår att det finns både planerade och spontana sammanhang där eleverna ges möjlighet att utveckla känsla av samhörighet. Exempelvis berättar eleverna att de har lektioner med ungdomar från andra klasser samt att de har gemensamma raster med andra klasser. De gemensamma utrymmen inom skolan såsom skolans matsal och biljard- och uppehållsrum används som en del i att stärka den sociala gemenskapen för eleverna. Därutöver ordnar gymnasiesärskolan tillsammans med gymnasieskolan gemensamma temaveckor under läsåret, exempelvis om tema kärlek. Det anordnas även styrda aktiviteter under vissa eftermiddagar av personalen för att erbjuda eleverna en meningsfull fritidsaktivitet samt skapa möjlighet till socialt sammanhang utanför skoltid.

Delta i samhällslivet

Granskningen visar att lärarna genomför ett arbete för att ge eleverna förutsättningar till att bli delaktiga i yrkes- och samhällslivet. Av samtliga intervjuer och av inskickat material framgår att lärarna genomför aktiviteter med eleverna i syfte att förbereda dem för yrkesverksamhet och fortsatt utbildning. Elever, lärare och representanter för elevhälsan beskriver att studiebesök planeras utifrån utbildningens syfte och riktas utifrån elevernas inriktning på program samt kopplas till möjliga framtida arbete. Elevhälsans representanter beskriver vidare att besök sker på folkhögskolor samt att personer som arbetar med lag om stöd och service till vissa funktionshindrade bjuds in till skolan och ger eleverna information om verksamheten och elevernas rättigheter. I intervju med skolans personal samt av inskickad dokumentation framkommer ett medvetet arbete gällande mentors roll kopplat till apl. Lärarna beskriver att det finns

en genomtänkt plan av val av platser för apl. Platserna väljs utifrån reella möjligheter att få arbete efter fullgjord skolgång kopplat till elevens närsamhälle. Dessutom framgår av intervju med elevhälsan och rektorn att det sker ett aktivt arbete med arbetsförmedlingen där studie- och yrkesvägledare har en viktig roll utifrån att stödja eleverna i övergången mellan skolan och arbetsliv, oberoende om det är mot daglig verksamhet, lönebidrag eller praktikplats. Aktiviteterna som lärarna utformar och planerar gynnar elevernas förmåga att leva och verka i en digitaliserad vardag samt motverkar att elevernas studie- och yrkesval begränsas utifrån föreställningar om kvinnligt och manligt. Exempelvis berättar lärarna att det finns tillgång till handdator på praktikplatserna som eleverna nyttjar samt att de kopplar undervisning till olika digitala funktioner som finns på elevernas lärvärtyg alternativt elevernas mobiltelefoner såsom betalfunktionen Swish i syfte att träna eleverna i att använda olika digitala funktioner. Därtill framkommer i intervju med elever och personal att personalen genomför samtal med eleverna utifrån sociala medier, både planerade men även utifrån uppkomna situationer. Detta för att ge eleverna fler strategier vid användande av sociala medier. I intervju med elever, lärare, elevhälsan samt rektorn framkommer också att skolan utformar regelbundna aktiviteter där målgruppens möjligheter och begränsningar och medvetna val lyfts samt normer ingår. Exempelvis genomför skolan årligen ett tema under flera veckor med syfte att öka elevernas kunskaper inom könsnormer och jämställdhet, stärka elevernas självkänsla, öka elevernas förmåga att göra medvetna val som rör hälsa, relationer, samtycke och sexualitet. Skolan tar in externa föreläsare, ordnar workshops, visar filmer kopplat till ämnena och följer därefter upp elevernas reflektioner genom diskussioner. Emellertid visar granskningen att de aktiviteter som planeras görs i huvudsak av lärarna och att studie- och yrkesvägledarens kompetens inte nyttjas i det planerade arbetet. Lärarna säger att de kan få stöd men måste då själv efterfråga hjälp kring studie- och yrkesvägledning.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn bör vidareutveckla samverkan mellan lärare och studie- och yrkesvägledare i syfte att ge eleverna ytterligare förutsättningar att bli delaktiga och kunna bidra till utveckling i yrkes- och samhällslivet.

Skolinspektionens granskning visar att det genomförs i flera avseenden ett planerat arbete för att ge eleverna förutsättningar att bli delaktiga och kunna bidra till utveckling i yrkes- och samhällslivet men att studie- och yrkesvägledarens kompetens nyttjas i begränsat omfång. Detta leder till att det finns en ökad risk att skolans

personal inte känner till förändringar i arbetslivet, olika yrkes kompetenskrav och utbildningsvägar för eleverna.

Av 18 kap. 2 § skollagen framgår att gymnasiesärskolan ska ge elever med utvecklingsstörning en för dem anpassad utbildning som ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet. Av läroplanen framgår att personal ska bidra med underlag för elevernas val av utbildning och yrkesområde samt i undervisningen utnyttja kunskaper och erfarenheter från arbets- och samhällsliv som eleverna har eller skaffar sig under utbildningens gång. Därutöver ska personal informera och vägleda eleverna inför deras val av kurser, fortsatt utbildning och yrkesverksamhet och motverka sådana begränsningar i valet som grundar sig på föreställningar om kön och på social eller kulturell bakgrund. Genom att arbetslivet fortlöpande förändras när det gäller behovet av kompetens och rekrytering av arbetskraft inom olika områden har studie- och yrkesvägledning i vid mening stor betydelse.⁶

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att tillsammans med lärare och studie- och yrkesvägledare öka samverkan professionerna emellan. Studie- och yrkesvägledaren på gymnasiesärskolan har en viktig och uttalad roll vid övergång vid avslutad utbildning men det planerade arbetet bör inte avgränsas till endast denna del. Likaså får inte omfånget av stöd som efterfrågas av studie- och yrkesvägledarens kompetens vara personbundet utan det är av största vikt att alla elever ges möjlighet att ta ställning till frågor om sin egen framtid för att på så vis utveckla sin kompetens att göra aktiva studie- och yrkesval. Studie- och yrkesvägledare besitter särskild kunskap om förändringar i yrkeslivet, olika kompetenskrav och utbildningsvägar och således spelar dennes medverkan en viktig roll i skolans arbete med att förbereda eleverna för ett aktivt och självständigt vuxenliv.

Bedömning och betyg

1 kap. 9 §, 2 kap. 9 och 10 §§, 3 kap. 3, 5 och 7 §§, 18 kap. 2, 19 a och 20 §§ och 19 kap. 22–27 §§ skollagen.

8 kap. 22 a–22 c §§, 18 kap. 22–24 och 26–26 a §§ gymnasieförordningen.

GySär13, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Utbildningsval - arbete och samhällsliv, 2.5 Bedömning och betyg och 2.6 Rektorns ansvar.

⁶ Förordningen (SKOLFS 2010:2039) om läroplan för gymnasiesärskolan (GySär13) 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.4 Utbildningsval – arbetet och samhällsliv, 2.6 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan bedriver *i flera delar* ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande: Granskningen visar att lärarna genomför fortlöpande bedömningar av elevernas kunskapsutveckling och återkopplar det till eleverna på ett för dem anpassat sätt. Granskningen visar vidare att flertalet av lärarna ges möjlighet att samverka kring bedömningsfrågor och att utveckla sin bedömarkompetens men alla lärare kan inte delta vid dessa gemensamma forum.

Fortlöpande bedömning

Granskningen visar att lärarna genomför fortlöpande bedömningar av elevernas kunskapsutveckling och återkopplar till eleverna på ett för eleverna anpassat sätt. Av intervjuer med lärare och rektorn samt av inkommen dokumentation framgår att lärarna regelbundet bedömer elevernas kunskapsutveckling, i så väl skolförlagd undervisning som i det lärandet som sker på apl. Exempelvis finns en framtagen mall för pedagogisk planering där olika moment som ska bedömas framgår. Skolans specialpedagog har utformat en matris med bildstöd för att försöka tydliggöra de olika nivåerna för ett visst betyg. Matriserna används i lärarnas bedömningsarbete samt återkopplas till eleverna men lärare säger att det är en utmaning att få eleverna att förstå progressionen i betygsskalan. I skolans lärplattform kan eleverna ta del av lärarnas bedömningar på skoluppgifter och inom apl används en bedömningsmall som elev, handledare och mentor har samtal kring. Både lärare och elever beskriver att lärarna under utvecklingssamtal berättar hur studierna har gått och att de tillsammans pratar om vad eleven behöver utveckla. Elever beskriver också att bedömningar av deras kunskapsutveckling sker under lektionerna samt genom samtal om vad som krävs av eleverna för att få ett visst betyg i en kurs. Lärarna berättar vidare att bedömningarna ligger till grund för nödvändiga anpassningar av undervisningen i syfte att ge eleverna bättre förutsättningar att nå längre i sin kunskapsutveckling. Exempelvis förlägger lärarna vissa teoretiska ämne i andra lokaler utifrån lärarnas bedömning och anpassar undervisningen därefter genom att till exempel arbeta med begrepp som känns angelägna för eleverna.

Samverkan

Granskningen visar att flertalet av lärarna ges möjlighet att samverka kring bedömningsfrågor och att utveckla sin bedömarkompetens men alla lärare kan inte

delta vid gemensamma forum. Av intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn finns planerade forum för sambedömning och gemensam tid för betygsättning under läsåret. Exempelvis finns det avsatt tid för samverkan i syfte att få en rättvis bedömning, där även elevassistenter medverkar. Elevassistenterna förmedlar till undervisande lärare om de noterat något i elevens utveckling som bör ligga till grund för bedömning. Lärarna deltar också vid enstaka tillfällen i nätverk för det nationella programmet Skog, mark och djur, där bedömning tas upp som ett ämne. Därtill deltar lärare och elevassistenter i kompetensutveckling Specialpedagogik för lärande där utvecklande av bedömarkompetens ingår liksom tillfällen för tolkning av värdeord och kunskapskriterier. I inskickad dokumentation och i intervju med rektorn och representanter för elevhälsan framkommer att skolans specialpedagog, på uppdrag av rektorn, leder ett arbete kring betyg och bedömning. Exempelvis arbetar lärarna med att planera undervisningen så att eleverna ges förståelse för vilka förmågor de ska utveckla samt att eleverna ges möjlighet att visa sina förmågor. Representant för elevhälsan berättar att arbetet med betyg och bedömning är en pågående process och att hen stöttar personalen utifrån olika frågor och dilemma med syfte att lärarna ska bli mer självständiga i bedömningsarbetet. Enligt både rektorn och representant för elevhälsan stärks lärarnas bedömarkompetens genom det styrda uppdrag som specialpedagog har inom betyg och bedömning. Dock framgår det av intervju med lärare och elevhälsan att det finns personal som inte kan delta i forum gällande bedömningsfrågor på grund av tjänstgöringsgrad eller delad tjänst. Rektorn är väl medveten om att samtlig personal inte kan delta i alla forum som berör samverkan kring bedömningsfrågor och utvecklande av bedömarkompetens.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge alla lärare möjlighet att samverka i bedömningsfrågor.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn arbetar för att utveckla lärarnas bedömarkompetens inom ramen för skolenhetens utvecklingsarbete men arbetet omfattar inte alla lärare som undervisar i gymnasiesärskolan. Det betyder att vissa lärare inte omfattas av kompetensutveckling inom området. Det innebär, enligt Skolinspektionens mening, att den gemensamma förståelsen och tolkningen av styrdokument och likvärdigheten i bedömningar minskar.

Av 1 kap. 9 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform var den anordnas. En likvärdig utbildning innefattar även att elever bedöms på ett så likvärdigt sätt som möjligt. Enligt läroplanen har rektorn

ansvar för att lärare och annan personal får möjligheter till den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjlighet att dela med sig av sin kunskap samt att lära av varandra för att utveckla utbildningen.⁷ I kommentarerna till Skolverkets allmänna råd och betyg och prövning anges att rektorn har en central roll för att underlätta lärarnas arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Det innebär att lärare vid betygssättning ges förutsättningar att tillsammans med kollegor diskutera hur de kan analysera och värdera elevernas kunskaper, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevpresentationer.⁸

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att avsätter tid för samtliga lärare att samverka i syfte att utveckla sin bedömarkompetens. I verksamheter där ett fåtal lärare undervisar är det av vikt att rektorn ser till att det finns sammanhang för samverkan kring bedömning för alla lärare i syfte att bredda och fördjupa lärarens bedömarkompetens. Det kan till exempel handla om att skapa nätverk, interna och externa, där lärare kan analysera och diskutera konkreta elevexempel av olika kvalitet. Det ger positiva effekter när den typen av diskussioner sker mellan lärare och bidrar till att kunskapsuppdraget hamnar än mer i fokus. Rektor bör också följa upp att arbetet utvecklas även om skolans specialpedagog får i uppdrag att leda arbetet vidare.

Huvudmannens styrning och stöd

1 kap. 4 och 9–10 §§, 2 kap. 8–8 a, 11–13, 18, 25, 29 (undantag finns i 2 kap. 27 §§ Förordning [2011:326] om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare) och 34–36 §§, 4 kap. 3 och 8 §§ och 18 kap. 3 § skollagen.
4 kap. 12 och 13 §§ gymnasieförordningen.
GySär13, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Varje skolas utveckling. 2.1 Kunskaper, 2.4 Utbildningsval - arbete och samhällsliv och 2.6 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen stödjer *i hög utsträckning* skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande: Granskningen visar att huvudmannen regelbundet genomför självständiga bedömningar av verksamhetens kvalitet utifrån ett brett underlag, som utgörs av både

⁷ Förordning (SKOLFS 2010:39) om läroplan för gymnasiesärskolan (GySär13) 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektors ansvar.

⁸ Skolverkets allmänna råd med kommentarer (2022) *Betyg och prövning* s.23.

planerade uppföljningstillfällen och en löpande dialog. Huvudmannens och rektors gemensamma utvecklingsarbete har effekt på undervisningens kvalitet och huvudmannen arbetar medvetet och långsiktigt gällande förutsättningar som främjar god undervisning. Vidare visar granskningen att huvudmannen arbetar aktivt med att stödja rektorn i arbetet med att leda och utveckla skolenheten utifrån identifierade behov. Därtill bidrar huvudmannen till och underlättar samverkan mellan olika skolenheter samt stödjer gymnasiesärskolans samverkan med arbetslivet och andra aktörer i samhället.

Självständig aktör, långsiktighet och systematik

Granskningen visar att huvudmannen regelbundet genomför självständiga bedömningar av verksamhetens kvalitet utifrån ett brett underlag, som utgörs av både planerade uppföljningstillfällen och en löpande dialog. Huvudmannen tar del av underlag såsom kunskapsresultat, elevernas upplevelse av trygghet och trivsel och vad som sker med eleverna efter fullföljd utbildning. Dessutom har huvudmannen rutiner och strukturer för uppföljning av elevfrånvaro, klagomålshantering och anmälan om kränkande behandling. Av intervju med rektorn och representanter för huvudmannen samt inkommen dokumentation framgår att huvudmannen systematiskt genom kvalitetsavstämningar följer upp med vilken kvalitet undervisningen bedrivs. Kvalitetsavstämningarna leds av förvaltningsledningen och utifrån skriftligt underlag ställer förvaltningens representanter fördjupade frågor till rektorn eller skolans representanter. Därtill sker regelbundna kvalitetsdialoger mellan politiker, rektorn och förvaltningsledning i syftet att ge mer kunskap till representanter i utskottet om verksamheten utifrån förbestämt tema. Både rektorn och representant för huvudmannen berättar att huvudmannen har utvecklat det systematiska kvalitetsarbetet i förvaltningen under de sista åren och att detta har lett till att huvudmannen göra självständiga bedömningar utifrån ett brett underlag liksom att ansvarsuppdelning i styrkedjan har förtydligats. Exempelvis identifierade huvudmannen att det inte rådde samsyn i personalgruppen kring vad en gymnasiesärskolas uppdrag är, vilket påverkade undervisningens kvalitet. För att förbättra undervisningens kvalitet inledde sedan rektorn och representanter för huvudmannen ett utvecklingsarbete med ett universitet.

Huvudmannens och rektors gemensamma utvecklingsarbete har effekt på undervisningens kvalitet. Av intervju med representanter för huvudmannen och av inskickad dokumentation framgår att strukturen i undervisningen förbättrats liksom att tätare uppföljning av poängplaner och schema sker. Exempelvis har en enkät genomförts där eleverna har fått besvara frågor kring undervisningen och dess genomförande kopplat till bland annat lektionsstruktur. Huvudmannen har identifierat

att gymnasiesärskolans tidigare organisation inte optimerade elevernas lärande. Tidigare mötte eleverna många olika lärare i undervisningen samt att de hade färre antal lokaler. Enligt representant för huvudmannen har rektors och huvudmannens gemensamma arbete lett till att eleverna idag möter färre antal vuxna som undervisar i verksamheten jämfört med tidigare vilket skapar en kontinuitet för eleverna. Likaså har huvudmannen tillsammans med rektorn rekryterat speciallärare med inriktning utvecklingsstörning för att höja undervisningens kvalitet. Lokalmässigt har gymnasiesärskolan varit trångbodd vilket har åtgärdats med fler lokaler i huvudbyggnaden för Nils Holgerssons Utbildningscentrum. Vidare berättar representant för huvudmannen att tryggheten är en styrka där skolan visar på väldigt goda resultat men att det fortfarande finns områden att förbättra utifrån att senaste mätningen visade att det finns elever på gymnasiesärskolan som inte känner sig lika mycket värda som andra elever. Huvudman har således beslutat att enkäter ska följas upp med djupintervjuer med eleverna för att få en bättre bakgrund kring svaren och för att kunna vidta åtgärder. Därtill har huvudmannen identifierat att kommunens val av program, framför allt programmet för fordonsvård och godshantering, ger större möjligheter för eleverna på arbetsmarknaden jämfört med andra program. Trots detta har huvudmannen uppmärksammat att antalet ungdomar som går vidare till daglig verksamhet ökar jämfört med tidigare år. En förklaring som representant för huvudmannen har gällande ökning till daglig verksamhet är den rådande arbetsmarknaden.

Huvudmannen arbetar medvetet och långsiktigt med förutsättningar som främjar god undervisning. Av intervju med rektorn och representant för huvudmannen samt av inkommen dokumentation framgår att huvudmannen beslutat om att skolenheten ska arbeta med Skolverkets Specialpedagogik för lärande då huvudmannen identifierat ett fortsatt behov av att vidareutveckla undervisningens kvalitet. Syftet är att både lärare och elevassistenter ska bredda och fördjupa sin kompetens gällande specialpedagogik, vilket ska leda till en mer differentierad undervisning. Förvaltningen stödjer också skolenheten med kompetens från kommunens centrala barn- och elevhälsa i processer som berör undervisningen och att utforma en mer fysisk tillgänglig miljö. Därutöver berättar både representant för huvudmannen och rektorn att bemanningen i skolans elevhälsa har utökats samt att huvudmannen bidrar med stöd för de lärare som studerar till speciallärare med inriktning utvecklingsstörning genom statsbidrag. Därtill har huvudmannen i samråd med rektorn förändrat skolans organisation genom att göra om den biträdande rektorstjänsten till en rektorstjänst för Nils Holgerssons utbildningscentrum. Detta ska bland annat underlätta i frågor som rör tjänstefördelning och organisation. Skolan har även tillgång till lärverktyg som anpassas efter elevernas behov för att elevernas ska nå så långt som möjligt i sin

kunskapsutveckling. Visserligen framkommer det i samtliga personalintervjuer att det finns behov av utökade lokaler, vilket även representant för huvudmannen nämner. Dock framkommer det i samtliga intervjuer att en utökning har skett i skolområdets huvudbyggnad och att eleverna inom program för programmet för fordonsvård och godshantering fått en egen verkstad vilket främjar en tillgänglig miljö.

Behovsanpassat stöd till rektorn och skolenhet

Huvudmannen arbetar aktivt med att stödja rektorn i arbetet med att leda och utveckla skolenheten utifrån identifierade behov. Huvudmannen skapar sig en bild av vad rektorn och skolenheten behöver utifrån kontinuerlig dialog, kvalitetsavstämningar och kvalitetsdialoger kopplat till sina självständiga bedömningar. Av intervjuer med rektorn och representant för huvudmannen samt inkommen dokumentation framgår att huvudmannens stöd består av flera delar. En viktig del är det processtöd som rektorn får i skolenhetens kvalitetsarbete, där huvudmannen styr en tjänst mot att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet. Därutöver ger huvudmannen rektorn handledning och stöd utifrån skolformen. Både rektorn och representanter för huvudmannen beskriver att huvudmannen har lyssnat in verksamhetens behov samt att det stöd som getts till rektorn är individuellt utformat utifrån att hen inte varit verksam som rektor för en gymnasieskola. Exempelvis bidrar förvaltningschefen med information om skolans styrning utifrån aktuell skolform. Vidare beskriver både rektorn och representanter för huvudmannen att rektorn har goda möjligheter att delta i forum och utbyta erfarenheter med andra rektorer, både inom kommunens ledningsgrupp men även externa nätverk.

Huvudmannen bidrar till och underlättar samverkan mellan olika skolenheter samt stödjer gymnasieskolornas samverkan med arbetslivet och andra aktörer i samhället. Av intervju med rektorn, representant för huvudman och av inkommen dokumentation framgår att det finns en samverkan mellan gymnasieskolan, vuxenutbildningen och gymnasieskolan. Huvudmannen har tillsammans med rektorerna organiserat dessa verksamheter utifrån en helhetsidé kopplat till arbets- och utvecklingsorganisation. Exempelvis har den gemensamma elevhälsans arbete blivit mer synligt och stödjande i vardagen och likaså sker kompetensutveckling enheterna emellan för att skapa ytterligare samsyn och samverkan. Den fysiska och organisatoriska närheten mellan skolenheterna är, enligt rektorn och representant för huvudmannen, en stor fördel för alla berörda då elever och personal möts i naturliga sammanhang samt att verksamheterna kan nyttja varandras kompetenser. Vidare framkommer i intervju med rektorn och representant för huvudmannen samt av inkommen dokumentation att kommunen arbetat aktivt med olika övergångar i skolsystemet och att skolans studie- och yrkesvägledare har en central och tydlig roll

gällande övergång till arbetsliv och samverkan med andra aktörer i samhället. Visserligen berättar representant för huvudmannen att det är en utmaning att hitta platser för apl och stödja skolan utifrån gymnasiesärskolans program då det är en medveten strategi att elevernas apl ska ske i elevens hemkommun, vilket i förlängningen ger större möjlighet till etablering i arbetslivet. I huvudmannaintervjun och av inkommen dokumentation framkommer att huvudmannen stödjer samverkan med arbetslivet genom samarbete med näringslivet. Därtill berättar representant för huvudmannen att kommunen har personal som deltar aktivt i arbetet med arbetsförmedling, försäkringskassa, företrädare för daglig verksamhet och handläggare av ärende enligt lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade. Syftet är att stödja eleverna under och efter utbildningen vilket ökar elevernas förutsättningar för delaktighet och möjligheter i samhället.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

På Skolinspektionens vägnar

X Jenny Fahlman

Beslutsfattare
Signerat av: Jenny Fahlman

X Sandra Andersson

Föredragande
Signerat av: Sandra Andersson

I handläggningen av ärendet har även utredare Maria Lundin medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 5 lektionsobservationer.
- 2 gruppintervjuer med elever.
- 2 gruppintervjuer med lärare.
- 1 gruppintervjuer med elevassistenter.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- En gruppintervju med representanter för huvudmannen.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden, respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder och styr rektorn skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning, analys och förbättringsåtgärder och hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att utvecklas så långt som möjligt? I detta område granskas om undervisningen är varierad och stimulerande samt om den är strukturerad.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet? I detta område granskas hur skolan arbetar med social delaktighet och att skapa trygghet.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning bedrivs ett regelbundet och systematiskt arbete med att bedöma, analysera och dokumentera elevernas kunskaper i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling? I detta område granskas hur skolan arbetar med fortlöpande bedömning och samverkan i bedömningsarbetet.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning? I detta område granskas huvudmannen som självständig aktör, om det sker ett långsiktigt och systematiskt utvecklingsarbete, huvudmannens behovsanpassade stöd till rektor och om det sker en samverkan mellan skolformer och det omgivande samhället.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 21 mars- 22 mars 2023 samt genomförde digitala intervjuer den 23 mars, 28 mars och 31 mars. Besöket genomfördes av utredare Maria Lundin och Sandra Andersson.

Gymnasiesärskolan vid Nils Holgerssongymnasiet finns i Skurups kommun. Skolan erbjuder följande nationella program: programmet för administration, handel och varuhantering, programmet för fordonsvård och godshantering samt programmet för skog, mark och djur.